

Sosiaali- ja terveysministeriö
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
vanen.posti@stm.fi

Kehitysvammaliiton lausunto
27.1.2020

Lausunto YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman valmistelusta

Kehitysvammaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman valmistelusta.

Keskeisimmät asiat, jotka sopimuksen täytäntöönpanossa olisi tällä kaudella huomioitava

Asuminen ja osallisuus

- ♦ Kehitysvammaiselle henkilölle tulee tarjota enemmän kuin yksi asumisen vaihtoehto. Asumiseen liittyvä tuki räätälöidään kullekin erikseen.
- ♦ Kuntien tulee ottaa vammaisten henkilöiden asumisen kehittäminen osaksi asuntopoliittisia ohjelmia.
- ♦ Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja pitää varata erityisryhmien käyttöön tavallisilta asuinalueilta. Rahoituksella tulee tukea erillisasuntojen hankkimista sekä tukipisteiden ja kohtaamispaikkojen perustamista asuinalueille ja kortteleihin.
- ♦ Vammaisten lasten asuminen lapsuuden kodissa tulee turvata lisäämällä kotiin saatavia palveluita. Lasten pienryhmäkodissa voi asua korkeintaan 7 lasta samassa kodissa.
- ♦ Kiinteistöverolakia 654/1992 tulee muuttaa 12 §:n 2 mom. osalta niin, että vakituiseen asumiseen luetaan myös erityisryhmien palvelu- ja tuettu asuminen (sosiaalihuoltolaki 21 §).
- ♦ Kilpailuttamisessa esiin nousseet ongelmat ratkaistaan uudistamalla lainsäädäntöä vammaisten henkilöiden välttämättömän avun ja tuen osalta siten, että YK:n vammaisyleissopimuksen mukaiset ihmis-oikeusvelvoitteet ja oikeusturva toteutuvat.

Kehitysvammaiset henkilöt mukaan työelämään

- ♦ Suomessa on noin 50 000 kehitysvammaista henkilöä, joista työikäisiä on noin 30 000. Vain 2–4 % työikäisistä kehitysvammaista henkilöistä on palk-

katyössä. Yli 3 000 kehitysvammaista ihmistä voisi työllistyä välittömästi palkkatyöhön, jos työnantajat saisivat oikeanlaista tietoa ja tukea. Suurin osa kehitysvammaisista työllistyy työhönvalmentajan tuella. Tällä hetkellä työhönvalmentajia ei ole tarpeeksi, ja työhönvalmentajien saatavuudessa on suuria alueellisia eroja.

- ♦ Suuri osa kehitysvammaisista on työkyvyttömyyseläkkeellä ja haluaa työskennellä joko kokoaikaisesti tai osa-aikaisesti. Tuemme vahvasti näkemystä, että myös täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen tulee ottaa käyttöön lineaarinen malli, jossa työ lisää aina kokonaistuloa. Lineaarinen malli lisää vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ihmisten työllisyyttä, purkaa kannustinloukun ja on myös kansantaloudellisesti edullinen ratkaisu.
- ♦ Oppisopimusjärjestelmää koskevaa lainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, että se mahdollistaa myös työkyvyttömyyseläkkeellä oleville pääsyn oppisopimuksen piiriin.

Selkokieli estää syrjäytymistä

- ♦ Selkokeskuksen arvion (2019) mukaan selkokieltä tarvitsee Suomessa 11–14 prosenttia väestöstä, eli 650 000–750 000 ihmistä. Vaikea kieli vieraannuttaa kansalaisia politiikasta ja viranomaisista, estää demokraattisten oikeuksien toteutumista ja tekee arjesta selviytymisestä hankalaa.
- ♦ Viranomaisten on tuotettava enemmän selkokielisiä aineistoja, jotta maahanmuuttajat, vammaiset henkilöt ja ikääntyneet saavat riittävästi tietoa itsenäisen elämän tueksi.
- ♦ On turvattava ihmisten oikeus saada tietoa heitä koskevista viranomaispäätöksistä sellaisessa muodossa, jota he pystyvät ymmärtämään.

KEHITYSVAMMALIITTO RY

Marianna Ohtonen | toiminnanjohtaja

p. 040 837 8340 | marianna.ohtonen@kvl.fi

